

*De alienationibus laudabilibus quae Academiae
per Reformat. eccles. contigerunt* 1.
VII.

CHRISTIANUS THOMASIVS,

Jctus, Confil. Elect. Brandenb. Prof.

Q. R. 517/66

Pub, Univerf. Frider. & Facult.

Jurid. Senior.

ad Lectiones cursorias

super tit. ff. de dolo malo

die 11. & 12. Sept. horâ pomer. I.

& Disputationem inauguralem

DE

JURE PRINCIPIS

CIRCA ADIAPHORA

d. 13. ejusd. mensis Horis Ante- & Pomerid.

à

DN, ENNONE RUDOLPHO. Brenneysen/

Efenâ Frifio

J. U. Candidato

habendas

decenter invitat.

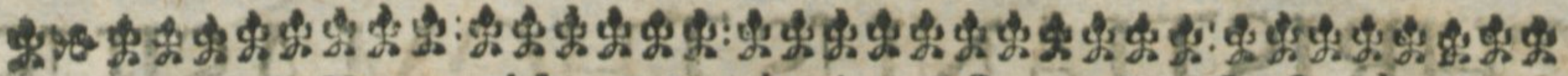
HALÆ,

Typis CHRISTOPHORI SALFELDII, REGIM.

ELECT. BRANDENB. Typogr.

X 186 3580

Ere quidem & pie Augustana Confessio docet,;
Evangelium non abolere aut dissipare Politiam, sed de eò
tamen dolendum, quod in praxi, etiam apud nos,
homines eam veritatem ita se percipere actionibus
suis declarent, ac si omnes in Republica sine ulla
mutatione manere possint in eo statu, in quo fuerint an-
tea. Hi rectè non reputant, quod eodem loco Confessio laudata
statuat, *Evangelium tradere justitiam internam cordis*. Et hac quidem
justitia carent omnes homines in Republica, cujuscunque status,
Politici Ecclesiastici aut Oeconomici sint, si Respublica careat,
Evangelio, adeoque, cum actiones externæ testentur de interna
dispositione cordis, necesse est, ut & hæc in ista Evangelii caren-
tia longe aliter se habeant, atque actiones externæ Christianorum
justitia illa cordis gaudentium. Quare etsi Evangelium non
aboleat Politiam, necesse tamen est, ut propter dicta valde *alterare*
eam debeat, & ut hujus alterationis fructus etiam in externis sive
hominum actionibus, sive etiam ipsorum statuum affectio-
nibus appareant. Quod ipsum vel ex statu *Academiarum* patet.
Originem illæ haud dubiè debent Papatui in crassissimis tene-
bris constituto & Evangelii luce privato, quo pacto totus ferè
Academiarum nexus, in externis etiam, signa Anti-Christianis-
mi aut Paganismi præferebat, legibus aut moribus stabilita, tan-
quam ad decus, ordinem & splendorem *Academiarum* pertinen-
tia. Debebant adeò post reformationem & isti navi *Academia-*
rum, tam communes, quàm particulares singularum faculta-
tum, aut etiam docentibus vel discipulis proprii emendari, &
sic *Academiæ* per lucem Evangelii maximè *alterari*. Sed debebant,
Quam negligenter enim id præstitum fuerit, alibi subinde mo-
nuimus. Interim non diffitendum, etiam in illa negligenti emen-
datione, quasdam alterationes laudabiles *Academiis* contigisse,
& ita eo respectu partim *aliam faciem Academiarum* hodiè esse, ac
olim fuerat ante reformationem, partim *Academias Protestantium*,
minimum quasdam, alteratione illa, notabilem differentiam,
ab Academiis Catholicorum statuum præ se ferre. Peperit reformatio
abrogationem *Pennalismi*, nec de ea cogitatum fuisset à Catholi-
cis,

sis, nisi doctores Evangelici ejus turpitudinem scriptis seriis ostendissent. Peperit Evangelium abrogationem scurrilium, in *Depositione Beanorum* antea usitatarum, nugarum, in quibusdam Protestantium & potissimum Reformatorum Principum Academiis, quamvis & nonnullæ, ac fortè pleræque Academiarum Lutheranarum istud cacoëthes abrogaverint, etsi nec diffitendum sed dolendum sit, in quibusdam Lutheranis Academiis, non solum scurras, ejusmodi adhuc publico salario sustentari, sed & tanquam ad splendorem ac decus Academiarum pertineret, pro impio illo ritu pugnari, in tantum, ut meminerim, alicubi inquisitionem decretam fuisse contra Magistrum, oppositione publica in actu disputatorio, depositione, has ad ineptas Christianos non decentes referentem. Alia omitto. In specie *Jurisprudentiam* quod attinet, ante reformationem absolvebatur *Jurisprudentia* finibus duorum librorum miserè cohærentium, *Juris Justinianei* & *Canonici*, distincta vero & accurata cura *Juris naturalis, publici,* aut *Ecclesiastici* ignorabatur. Si quis enim vel vulgatissimum juris naturæ Principium proferret, non valebat, nisi, si Philosophus esset, Aristotelis, aut si Jctus, Justiniani autoritate id stabiliret. In quæstionibus vero *Juris publici* usque ad tempora Myleri ab Ehrenbach ubique leges Justiniani, item Bartoli, Baldi, Jasonis &c. autoritas, utramque faciebant paginam. In *Jure denique Ecclesiastico* ultra *Jus Canonicum* sapere nemini permisum erat. Sed post reformationem quanta alteratio secuta sit, ut ortas Professiones *Juris Naturæ* & *Juris publici* taceam, scripta Protestantium Jctorum & Polyhistorum, in *Jure Naturæ* Grotii, Pufendorffii, &c. in *jure publico*, Monzambani, Rhetii, Kulpi, Svederi &c. in *Jure Ecclesiastico* Carpzovii, Brunnemanni, Schikeri &c. & longe aliter ac olim in multis Academiis Protestantium florentia *Juris Naturæ, publici,* & *Ecclesiastici* studio ostendunt. Quem florem etsi admirentur subinde cordatiores in Academiis Catholicorum statuum, tamen licentiam similia ibidem tentandi nondum habent. Hinc dependet alia alteratio titulos & privilegia Candidatorum & Doctorem *Juris* respiciens. Dicuntur *Juris utriusque* Candidati & Doctores utrobique, sed non utrobique æquali significatione. In Academiis statuum Catho-

licorum, ut olim, ita nunc creantur Doctores Juris *Justiniani & Canonici*. Hoc est illud *jus utrumque* cancellis, ut diximus, horum duorum librorum inclusum; Jus enim Naturæ & Publicum, cujus nobilissima species Jus Ecclesiasticum est, cum ibi non doceatur, quomodo horum jurium Doctores creare conveniens esset? Nos vero, cum ista ex indultis Principum Protestantium per gratiam Dei, doceamus, non solum Juris Justiniani & Canonici, sed & Juris Naturæ, Juris Germanici publici & privati, & Juris Ecclesiastici Doctores & Candidatos creare possumus. Possent adeo Doctores nostri titulo Doctorem *Juris quadruplicis*, aut ultra superbire: Sed in titulo faciles sumus, postquam re gaudeamus. Illud tamen spontè sequitur, illud *Juris utriusque* ob dicta longè aliter esse exponendum, quam apud Catholicos. Scilicet Jurisprudentia omnis in laxiori suo ambitu duas species habet, Jurisprudentiam divinam & humanam; tot enim alibi ostendimus esse species Jurisprudentiæ, quo sunt species legum. Non commodius adeo titulum nostrorum Doctorem explicare possumus quam quod creemus *Doctores Juris divini & humani*, i. e. naturalis & positivi, Romani, & Germanici, publici & privati. Porro docet quam maximè Evangelium, de seipso non magnificè adeo sentire, sed potius *se contemnere*. Initium à contemptu hoc omnis vera sapientia sumit, sine eo autem omnis eruditio summa stultitia est. Parere hæc doctrina magnam alterationem debet in Academiis. Alligarunt principia Anti-Christi sapientiam suam ab Academiis, in tantum, ut, quemadmodum extrà gremium Ecclesiæ Romanæ multam salutem esse persuadere velint inveniri posse sapientiam. Tenuit hoc falsum etiam Protestantium Academiis diu post reformationem. Quantæ enim turbæ pro reputatione Academica fuerint excitatæ, postquam Theologus Hamburgensis Balthas. Schuppius in tractatu quodam mentionem injecerat, *sapientiam etiam extrà Academiis inveniri*, scripta ab utraque parte stilo parum decenti elaborata ostendunt. Et multæ, fateor, suberant causæ, quas interesse ambitiones & avaritiæ suggerebat, impediendi, ne Laicis veritas ista persuaderetur, quas in præsentem recensere instituti ratio non permittit. Interim nostris temporibus ferè persuasi sunt cordatiores inter Protestan-

testantes, partim rationibus, partim experientia, extrâ Accade-
mias etiam sapientiam addisci posse. Provocaverat Schuppius,
ni fallor, ad exempla civitatum magnarum, abundantia civium
honoratissimorum varii status gaudentium. Haud dubiè cra-
brones magis irritasset, si statuisset, in scholis minoribus quàm
Accademix sunt, v. g. *Gymnasis*, posse ad æqualem eruditionem atque
in *Academiis* ipsis perveniri. Et tamen hæc quoque veritas faciliè ab
Academiis doctrina Evangelica alteratis admittetur. Quod si
quis fortè de ea dubitare velit, exemplo v. g. illustris *Gymnasti*
Bremensis, & quem illud ad nostram transmisit, Nobilissimi & Claris-
simi Domini ENNONIS RUDOLPHI Brenneysen / *Esena. Fri-*
sii, cujus gratiâ scriptionem hanc suscepimus, refutari posset. Na-
tus est is die 27. Septembr. anno 1670. & à Parentibus optimis,
Patre quidem Dn. CAROLO JOHANNÉ LUDOLVICO
Brenneysen / Jcto & Consule urbis patriæ, Matre vero Fœmina
integerrima TENCKE Schlechts statim à pueritia studiis desti-
natus, missus est in ludum literarium urbis patriæ, ibique rudi-
menta literarum hausit, donec patre anno 1682. mortuo, jussu
matris ann. 1685. se Nordam, municipium Frisix, transferret,
ubi fideli informatione Viri Consultissimi & Amplissimi, Dn. Jo-
hannis Schnelli, J. U. D. & Rectoris Scholæ Nordanæ meritisimi
per biennium usus. Est aliquid extraordinarium, certè apud
nos, Juris Doctores fungi officio Rectorum Scholæ. Non mi-
rum adeo, quod noster in juventute præceptorem talem extra-
ordinarium nactus, extraordinarios quoque profectus inponen-
dis fundamentis futuro Juris studioso necessariis fecerit, quibus
jactis consensu Matris anno 1687. Bremam profectus, altiora illa
studia in illustri Gymnasio Bremensi incepit. Et primò quidem
animum ad jus naturæ ductu Viri admodum Reverendi Dn. Ca-
sparis Bussingii, tum temporis Regiæ, quæ Bremæ est, Scholæ Sve-
ciæ Conrectoris, jam Hamburgi Ministri Verbi divini applicuit,
cujus principiis aliquatenus haustus, jus Civile aggressus, Insti-
tutiones ex ore Viri Excellentissimi & Consultissimi Dn. Johannis
à Rheden, tum Senioris in Illustri Gymnasio Professoris Juris, au-
divit, sub cujus præsidio publicè quoque disputavit super *decade*
controversiarum Juridicarum. Hoc vero in numerum amplissimi
Ordi-

Ordinis Senatorii relato, & ita professioni juridicæ subtracto, præceptorem sibi selegit Virum Excellentissimum & Consultissimum *Dn. Conradum Iken*, J. U. D. & Professore institutionum, ipsiusque lectiones quæ publicas, quæ privatas, præsertim ad *Lauterbachii Compendium Pandectarum* habitas diligenter frequentavit, & ita sub hoc ductore aliqualem Studiorum fiduciam nactus anno 1692. *disputationem de Pœnitentia in Contractibus innominatis* conscripsit, & publicè defendit, atque postea oponendo etiam vires ingenii tentavit, ac eâ occasione Viri Excell. & Consult. *Dn. Eberhardi Schwelingii*, J. U. D. & moralium Professoris singularem erga se humanitatem & benevolentiam expertus est, cujus commemorationem absque ingratitude notâ omittere se non potuisse, justè censuit. Ab his præceptoribus suis Bremensibus ita non præparatus solum, sed & politus in Juris studio, tandem anno 1693. ad nostram Academiam, ut studiis suis maturitatem & gravitatem adderet, profectus est. Hic verò diligentia ejus & aptitudo diu in obscuro latere non potuit. Vix enim huc venerat, cum in publica disputatione invitato à me, pro more, auditorio, extra ordinem, veniâ petitâ super thesibus Juridicis ad disputandum propositis mecum conferret, & toti auditorio non solum eruditionem suam in jure singularem, sed & artificium in disputando & modestiam pariter non vulgarem in isto exercitio conspiciendam daret. Oriebatur mox ex curiositate consuetâ susurrus. Hic vero unde? Ex qua Academia doctrinam hanc ad nos attulit? Audito vero responso, quod ex Gymnasio Bremensi venerit, didicimus etiam Gymnasia posse eruditos reddere, in facultatibus superioribus, & Doctores tales ob talem Discipulum tacitâ veneratione profecti sumus. Ita ergo & mihi innotuit, & cum in conversatione deprehenderem animum, discendi, & qui fons omnis doctrinæ est, novos proprios emendandi cupidum, amicitiam meam atque amorem jure suo consecutus est. Nam jam tota Facultas nostra & ejus Illustre Caput, illum amore suo non indignum judicaverat. Vixit, cum hic fuit, modestè & diligenter, & si consuetum esset, talia commemorare, adderem, incepit & semitam Christianæ Vitæ per gratiam divinam calcare. Sed postulat jam quidem hæc
pagina

pagina commemorationem diligentia. *Audivit Illustrissimum Dominum Strykium, Magnificum h. t. Universitatis nostrae Prorectorem, publicè Cautelas Testamentorum, Auream Bullam, Instrumentum pacis & jus Canonicum explicantem, privatim verò ad Brunne-
manni paratitla & jus Feudale commentantem.* Interfuit & honoratissimorum Dominorum Collegarum lectionibus publicis quoties aliæ occupationes id permetterent. Denique & ego singularem ejus diligentiam & attentionem in scholis privatis pariter atque publicis: ad Senecam de Ira, Pufendorffium de Habitu religionis, Institutiones Justinianæ, Prudentiam cognoscendi se ipsum, Historiam Ecclesiasticam, fundamenta causarum Matrimonialium, Historiam Juris, Ordinationem Processus Magdeburgicam, Institutiones Jurisprudentiæ divinæ, Monzambanum, Titulos lib. I. Cod. de Jure circa sacra, & Historiam Germaniæ, bonâ fide attestari possum. Placuit etiam, ut sub Præsidio meo anno 93. cum celeberrimi Autoris de ratione Status dissertationes publicè repeterem, iisque quæstiones singulares adjungerem, in defensione dissertationes 3. & 4. & adjunctæ quæstiones, *an Imperator Wenceslaus legaliter sit depositus & tantis vitiis contaminatus, ut vulgò creditur?* publicum studiorum suorum specimen prioribus adderet, & vires suas docendo privatim, indulgente Facultate nostra, tentaret. Atque adeò ut majorem occasionem & licentiam nancisceretur, doctrinâ suâ inserviendi proximo, ante paucos menses sub Decanatu tum meo ab Inclyta Facultate nostrâ admisionem ad honores Juridicos & consveta examina submissè petiit, eâque impetratâ in utroque examine, talem se præstitit, qualem eum jam descripsi. Scilicet talem, qualem etiam in *disputatione inaugurali de Jure Principis circa adia-phorâ d. 13. Septembr.* & in *lectionibus preparatoriis duabus d. 11. & 12. Septembr. horâ pomeridianâ primâ se,* Deo dante, publicè iis, quicumque audire voluerint, exhibiturus est. Contenta & methodum disputationis ipsa typis expressa loquitur. *Materiam autem lectionem præliminariam duarum elegit commentationem brevi & succincto discursu expediendam ad titulum ff. de dolo malo, in quo ostendit; 1. quæstionem de nomine actionis & ejus genere &c. jure Justiniano vanam esse & inanem propter l. 1. C. de formul.*

21
119
967

formul. sublat. 2. Definitionem Tribonianeam actionis in Institutionibus juri veteri Romano non quadrare: 3. Jus actionum non esse diversum & separatum à jure personarum & rerum ex definitione ipsius Triboniani, 4. & inde graviter errasse Tribonianum, quod quæstiones illas de actione competente ex veteribus Jctis absque judicio Pandectis inseruerit: 5. Quomodo principia dicta ad actionem de dolo applicanda sint, & ejus origo ex jure veteri Romano deducenda: 6. Falsam esse distinctionem inter dolum causam dantem & incidentem, etiam de jure Romano, 7. item inter dolum causam dantem ipsi contractui & fidei habitæ de pretio: 8. Dominium non transferri ex contractu, cui dolus alterius ansam dederit: 9. Exceptionem doli mali competere etiam contra cessionarium: 10. Differentiam actionum bonæ fidei & stricti juris apud nos cessare, imò probabiliter jam tempore Justiniani cessasse, 11. & sic consequenter Titulum ff. de dolo malo, quatenus Juris Romani est, in Germania nullum habere possum, 12. ut & quæstionem illam an obligatio ipso jure extingvatur, an ope exceptionis? præprimis cum valde contorta hâc parte sit applicatio Pragmaticorum vulgarium: Denique 13. obiter quasi & occasione *l. ii. §. i. b. t.* jus Romanum nimis favere personis in dignitate constitutis, ex antiqua Ratione Status Romani, artibus Patrum ad opprimendam plebem & sub jugum redigendam dispositâ &c. His vero actibus ut Magnificus Academiæ Pro-Rector, Illustrissimi & Illustres Universitatis nostræ, respectivè Mecænates & Cives, Excellentissimi omnium Facultatum Professores, cæterique hujus urbis Proceres atque Collegii nostri Patroni & Fautores præsentiam suam interesse, vel etiam, si libuerit, collatione amicâ atque honorificâ vires Candidati Clarissimi tentare velint, decenter atque amanter rogo, præsentiam ultroneam Florentissimæ Juventutis, pro eò, quò nos mutatio prosequimur amore, certò mihi pollicitus.

P. P. sub Sigillo Facultatis, d. 8. Septembr. 1695.

mutatione
 tea. Hi re
 statuatur, *Ev*
 justitia care
 Politici Ecc
 Evangelio
 disposition
 tia longe al
 justitia illa
aboleat Poli
 eam debeat
 hominum
 nibus appa
 Originem
 bris consti
 Academiar
 mi aut Pag
 quam ad de
 tia. Debe
 rum, tam
 tum, aut
 fic Academ
 Quam neg
 numus. I
 datione, q
 & ita eo re
olim fuerat
 minimum
ab Academi
 abrogation

Confessio docet,
politiam, sed de eò
 etiam apud nos,
 ipere actionibus
 publica sine ulla
 quo fuerint an.
 Confessio laudata
 . Et hac quidem
 scunquæ status,
 publica careat,
 entur de interna
 Evangelii caren-
 e Christianorum
 angeliã non
 eta valde *alterare*
 in externis five
 atuum affectio-
lemiarum patet.
 rafissimis tene-
 pacto totus ferè
 Anti-Christianis-
 us stabilita, tan-
 iarum pertinen-
 navi Academia-
 gularum faculta-
 rii emendari, &
 ri. Sed debebant,
 libi subinde mo-
 negligentem emen-
 mis contigisse,
rum hodiè esse, ac
ias Protestantium,
 m differentiam,
 eperit reformatio
 fuisset à Catholi-
 cis,

